

Մ Ա Տ Ե Ն Ա Գ Ի Ո Ի Թ Ի Ն

Օշական իր մուտքը ըրած է Արեւմտահայ Գրականութեան մէջ Յակոբ Յովհաննէսեան անունով 1902ին (Արեւելի օրաթերթ)՝ «Առաջին արցունքը» պատմուածքով: Մինչեւ 1920 զրած է Յակոբ Գիւֆէնեան ստորագրութեամբ: Այդ թուականէն ետքը ստորագրած է Յ. Օշական: Ուրիշ ծածկանուն չէ գործածած:

Օշական աշխատակցած է մեր Մամուլին.

Օրաթերթեր. — Արեւելի (1902–1909), Ազատամարտ (1910–1914), Հասկասամարտ (1920–1922), Արեւ (1924–1927), Յուսաբեր (1925–45), Յառաջ (1937):

Ահա ցանկը այն Հանդէսներուն եւ Տարեգիրքներուն, ուր երեւցած է իր ստորագրութիւնը.

Հանդէսներ. — Ազդակ (1909, Պոլիս), Ազատամարտ (Յաւելուածը), Հայ Գրականութիւն (1913, Իզմիր), Շանք (1912, Պոլիս), Ոսթան (1920), Նաւասարդ (1923, Պուրէշ), Հայրենիք (1922–38, Ամերիկա), Հայաստան (1919, Սօֆիա), Նոր Շարժում (1923, Գահիրէ), Հայաստանի Կոչման (1925–35, Ամերիկա), Պոյաթ (1944–45), Միաձայն, Նայիրի (Պէյրութ), Զուարթնոց (Փարիզ), Սիոն (Երուսաղէմ), Նոր Գիր (Ամերիկա):

Տարեցոյցներ. — Գաւուն (1912, Մոսկուա), Հայրենի Տարեգիրք (1912–13, Պոլիս), Ամենուն Տարեցոյցը, Տարեգիրք Ազգային Հիւանդանոցի (Պոլիս), Զուարթնոց (Փարիզ), Համագլխային Տարեգիրք (Գահիրէ), Մասիս (Սօֆիա), Տարեգիրք (Սթէնք), Կեանք եւ Արուեստ (Փարիզ):

Խմբագրած է, ընկերակցութեամբ Դանիէլ Վարուժանի, Գեղամ Բարսեղեանի, Կոստան Զարեանի եւ Ահարոնի Մեհեան ամսեայ հանդէսը (Պոլիս, 1914): Խմբագրած է նաեւ Բարձրագոյն ամսեայ հանդէսը (Պոլիս, 1922), ընկերակցութեամբ Վահան Թէքէնեանի, Կ. Զարեանի, Շահան Պէրպէրեանի եւ Գեղամ Գազարեանի:

Իրմէն լոյս տեսած հատորներ.

ա) ԽՈՒԱՐԷՆԻՆԻՐԸ (1921, Պոլիս),

բ) ԽՈՐՀՈՒԴՆԵՐՈՒ ՄԵՀԵԱՆԸ (1922, Պոլիս),

գ) ԵՐԲ ՊԱՏԱՆԻ ԵՆ (1925, Պոլիս),

դ) ՄՆԱՅՈՐՈՒԱՅ (ԱՐԳԱՆԴԻ ՀԱՄԱՐՈՎ եւ ԱՐԻՒՆԻ ՀԱՄԱՐՈՎ), երեք մեծադիր հասարակական (1931–34, Գահիրէ),

ե) ՈՏԵՓԱՆՈՍ ՈՒՆԵՆԻՑԻ (1938, Փարիզ),

զ) ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ — Դասագիրք (1942, Երուսաղէմ),

է) ԵՐԲ ՄԵՆԻՆԻ ԳԻՏԵՆՔ — Թատերախաղ (1944, Երուսաղէմ),

ը) ՕՐՆ ՕՐԵՈՒՈՒՆ — Թատերախաղ (1946, Երուսաղէմ),

թ) ՍՓԻՒԹԻՐԸ ԵՒ ԻՐԱՆԻ ԲԱՆԱՎԱՏՈՒՄՈՒԹԻՒՆԸ (1945, Երուսաղէմ),

ժ–ժԹ) ՀԱՄԱՊԱՆԿԱՅԻՆ ԱՐԵՎԻՏԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ (10 հատոր, 1945–1982) — (առաջին հինգը լոյս տեսած Երուսաղէմ, մնացեալները՝ Անթիլիաս):

ՅԱՆԵ ԻՐ ԵՊԵԱԼ ՈՒ ԱՆՅԻՊ ՀԱՅՈՐՆԵՐՈՒՆ

ՎԻՊԱԿԱՆ

ա) ԽՈՒԱՐԷՆԻՆԻՐԸ — Առաջին արցունքը, (Արեւելի, 1902), Պատմական անէժըր (Ազդակ, 1909, «Դեղուկ» հասարակութեամբ), Տոպիցը, Տոգասիր, Մատմազէլ Եւա, Պաղտո (Ազատամարտ, Յաւելուած, 1910էն առիկ), Թիրքմէնի աղբիւր (Շանք, 1912), Հօրքուր Վարդան (Հայ Գրականութիւն, 1913, Իզմիր), Աղբարիկ (Հայրենի Տարեցոյց, 1913), Համարր (Նաւասարդ Տարեգիրք, 1914), Համարրի մը պատմութիւնը (Մեհեան, 1914), Երկիրէն ինկող կնիկը (Հայ Գրականութիւն), Զենթ Սողմէն, Մաղաք, Վաթմանը (Ոսթան, 1921, Պոլիս), Շահապազ (Հայրենիք, 1924, Պոսթըն):

բ) ԵՐԲ ՊԱՏԱՆԻ ԵՆ (որուն մէջ մուտք ունի ուրիշ շարքէ մը — ԵՐԲ ՊԱՏՆԻ ԵՆ — կտոր մը: ԵՐԲ ՊԱՏՆԻ ԵՆ շարքը՝ ձակառամաբ (1921, Պոլիս), Յուսաբեր (1925, Գոսնիթ), Արեւ (1925, Գոսնիթ) թերթերուն մէջ):

գ) ԵՄԿ — ՊՏՈՒԿԸ (Հայրենիք Հանգես, 1928 — 29),

դ) ՀԱՃԻ ՄՈՒՐԱՏ (նոյն Հանգեսին մէջ),

ե) ՀԱՃԻ ԱՊՏՈՒԼԼԱՆ (նոյն Հանգեսին մէջ),

զ) ՄՆԱՅՈՐՈՒՄ (Յուսաբեր, 1931 — 34, Գոսնիթ),

է) ՍԻՒԼԷՑՄԱՆ ԷՅԷՆՏԻ, որուն կէսը լոյս է տեսած Նոր Գիր Հանդէսին մէջ, Ամերիկա: Ամբողջութեամբ՝ Յուսաբեր օրաթերթին մէջ, 1940:

Այս երեք վէպերը հասարակաց վերնագիր ունին ՀԱՐԻՒՐ ՄԷԿ ՏՄՈՒՄՆ:

ը) ՄԱԹԻԿ ՄԵԼԻՔԱՆԵԱՆՆԸ (անտիպ),

թ) ՍԱՀԱԿ ՊԱՐԳԵՆԻԱՆ (անտիպ),

ժ) ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՅԱԼՔԵՐԳՈՒԹԻՒՆ (ձակառամաբ, 1920 — 22):

Թատերակներ

ա) ԱՒԵՐԱԿԱՆՈՒՎ ՎՐԱՅ, բ) ԲԱՐԵՐԱՐԸ, գ) ՓԱՆՔ ԱՏՈՒԾՈՑ (երեքն ալ անտիպ են եւ կորսուած), դ) ՆՈՐ ՊԱՆԿԸ, ե) ԿՆՔԱՀԱՅՐԸ, զ) ԱՔԼՈՐԱՄԱՐՏ, է) ՍԱՍՈՒՆՑԻ ԴԱՒԻԹ, ը) ՔԱՒՈՍՈՒՆ ՏԱՐԻ ՎԵՐՋ, թ) ԱՔԻԼԼԵՍԻ ԿՐՈՒՆԿԸ, ժ) ԱՒԵԼԻ ԱՆԴԻՆ, լ) ՈՍԿԻ ՈՒՐԵԱԿԸ, ԱՏՈՒՄԸ ԿԻՋՆԷ, ԱՆ ՈՐ ԿՈՒ ՔԱՅ միարար խաղեր (այս ութն ալ կը մնան անտիպ), ժբ) ԵՐԿԻՆՔԻ ՀԱՄԱՐՈՎ (Հայրենիք, 1936), ժգ) ՄԻՆՁԵՒ ՈՐԻՐ (Հայրենիք, 1938), ժդ) ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՍԻՆԵՑԻ (1938, Փարիզ), ժե) ԵՐԲ ՄԻՄԻՆԻԼ ԳԻՏԵՆՔ (1944, Երուսաղէմ), ժզ) ՕՐՆ ՕՐԵՐՈՒՆ (1946, Երուսաղէմ):

Յառաջադրուած էջեր

որոնք ապրումի, գաթումի խառնուրդներ են, լոյս տեսած զանազան վերնագիրներու ներքեւ: Կոչ տանք վերնագիրները:

ա) ՍԵՐՄԱՆԱՅԱՆ (Արեւ, Սիոն), բ) ԱՆԳՆԻՆ ԿՏՈՒՄԻՆ ՏԱԿ (Յուսաբեր), գ) ՄԱՅ. ԲԻՆԵՐՈՒՆ ԵՈՒՔԻՆ (Հայրենիք), դ) ԵՐԲ ՀԻՆԵՐԸ ԿԸ ԿՈՐԻԱՆՔ (Սիոն, Կեոնք եւ Արեւս), ե) ՀԻՆԷՆ ՈՒ ՆՈՐԷՆ (ձակառամաբ, Ոստան), զ) ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ (Սիոն, Զուարթնոց), է) ԵՍ ԻՆՑԻ (Հայրենիք, Կոչնակ), ը) ՄՈՒՑՈՒՄԸ ԲԱՆԵՐ (Սիոն, Նոր Գիր), թ) ԿԱՆՔԻՆ ՀԵՏ (Սիոն), ինչպէս նաեւ Սիոնի մէջ լոյս տեսած այլ յօդուածաշարքեր:

Գրականագիտական

Օշական մեր Հանդէսներուն, Օրաթերթերուն մէջ օրուան գրական հարցերուն, դէմքերուն, գիրքերուն շուրջ ստորագրած է բազմաթիւ գրութիւններ: Ահա քանի մը հիմնական վերնագիրներ. ՄԵՐ ԲԱՆԱՍՏՆԻՆԵՐԸ, ՄԵՐ ՎԵՐԱՍԱՆՆԵՐԸ, ԳԻՐՔԵՐՈՒՆ ԵՐԵՆ:

Գրականութեան պատմութիւն

ա) ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ մեր հին մատենագիրներուն վրայ,

բ) ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Արեւելահայ Գրականութեան յատկանշական դէմքերուն

գ) ԴԵՄՔԵՐ, առեւտրական Կրթամտահայ Գրականութեան պատմութեան, [վրայ,

դ) ԶՈՒԴԱԿԵՐՈՒ ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԻԱՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆՆԸ,

ե) ՀԱՄԱՊԱՏԿՈՒ ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ, տասը մեծադիր հատորներով:

Բացի այս վերջինէն, մնացեալները մինչեւ օրս կը մնան անտիպ:

Փորձեր

ա) ԵՐԵՄԻԱ ԶԷԼԷՊԻ (Սիոն),

բ) ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆ ՄԸ (ասիկա իբրեւ ենթատարագիր կ'երեւի «Համապատկերի» վերջին հատորի կողքին: Հաւանաբար ատոր է ակնարկութիւնը — Ծ. Խ.),

գ) ՍՓԻՐՈՒՐԸ ՍԻ ԻՐԱՒ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ,

և) ԱՊՈԼԼԱՆ (անտիպ):